

SESSION/ LUCRĂRI ÎN SECȚINE

ASPECTE PRIVIND FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR DIN ROMÂNIA:
CAZUL UNIVERSITĂȚII ȘTEFAN CE MARE DIN SUCEAVA

ASPECTS REGARDING THE FUNDING OF HIGHER EDUCATION IN ROMANIA: THE
CASE OF "ȘTEFAN CEL MARE" UNIVERSITY OF SUCEAVA

CZU: 378.31(498)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2023.06>

Veronica GROSU,

Universitatea Ștefan cel Mare, România, veronica.grosu@usm.ro

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2465-4722>

Maria COJOCARU,

Universitatea de Stat din Moldova, cojocaruum@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0357-5689>

Anatol MELEGA,

Universitatea Ștefan cel Mare, România, melega.anatol@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4763-0520>

Simona Maria BRÂNZARU,

Universitatea Ștefan cel Mare, România, tanasa_simona19@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4777-6589>

Abstract. *Finanțarea învățământului superior reprezintă un element critic pentru asigurarea calității educației superioare și pentru dezvoltarea sustenabilă a instituțiilor academice. O abordare adecvată a finanțării este esențială pentru a sprijini excelența academică, pentru a promova cercetarea și inovarea, dar și pentru a asigura accesibilitatea la educație pentru toți studenții interesați de a-și dezvolta cunoștințele și abilitățile. Scopul acestui studiu este de a analiza în profunzime modul în care este gestionată și alocată finanțarea învățământului superior în România, având ca studiu de caz Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava. Rezultatele cercetării aduc în prim plan o serie de concluzii importante legate de eficiența și transparența utilizării fondurilor alocate pentru învățământul superior, identificând atât aspecte de îmbunătățire, cât și puncte forte ale gestionării financiare la nivel instituțional*

Keywords: finanțarea învățământului superior; gestionarea resurselor; politici de finanțare

JEL Classification: I22

Introducere. Într-un mediu globalizat și într-o economie bazată pe cunoaștere, investițiile adecvate în educația superioară sunt esențiale pentru dezvoltarea unei forțe de muncă calificate, capabile să răspundă cerințelor din ce în ce mai complexe ale pieței globale. În același timp, asigurarea unui acces echitabil la educație pentru toți tinerii talentați și dornici de a-și construi un viitor profesional solid reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării sociale și economice durabile.

Astfel, în lumina acestor provocări și oportunități, o analiză detaliată a modului în care sunt alocate și gestionate resursele financiare în cadrul instituțiilor de învățământ superior din România devine crucială pentru identificarea de soluții viabile și pentru promovarea unui cadru sustenabil care să sprijine dezvoltarea continuă a sistemului educațional superior. În acest sens, analiza detaliată a finanțării învățământului superior în contextul specific al Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava capătă o importanță deosebită, oferind o perspectivă relevantă asupra provocărilor și oportunităților actuale în domeniul educației superioare din România.

Prin investigarea detaliată a politicilor de finanțare, a resurselor alocate și a modului în care acestea sunt utilizate în cadrul instituției, se urmărește înțelegerea mai profundă a factorilor care

influențează calitatea și sustenabilitatea sistemului de învățământ superior din țară. De asemenea, cercetarea oferă recomandări concrete pentru optimizarea proceselor de finanțare, în vederea asigurării unei distribuiri echitabile și eficiente a resurselor, care să sprijine în mod sustenabil dezvoltarea continuă a calității educației superioare la nivel național. În ansamblu, această cercetare aduce o contribuție semnificativă în ceea ce privește înțelegerea complexității sistemului de finanțare învățământului superior din România. Totodată, cercetarea oferă astfel o perspectivă valoroasă asupra modului în care resursele financiare sunt alocate, gestionate și utilizate în cadrul instituțiilor academice, subliniind importanța unei planificări strategice și a unei administrări eficiente a fondurilor destinate educației superioare.

Conținut. Într-un context în continuă evoluție, investițiile în sistemul de învățământ superior rămân un element esențial pentru dezvoltarea durabilă a societății și pentru promovarea excelenței academice. În decursul istoriei, instituțiile academice au fost susținute financiar prin diverse modalități, variind de la finanțarea predominant publică la cea predominant privată, cu o tendință frecventă către finanțarea mixtă (public-privată). În România, sistemul de finanțare a învățământului superior se bazează pe o combinație de fonduri publice și resurse proprii ale instituțiilor de învățământ. Învățământul superior de stat românesc este finanțat, în principal, din fonduri publice, cu contribuții semnificative provenite din bugetul de stat și din bugetele locale. Această finanțare publică are drept scop asigurarea accesului la educație de calitate și menținerea unui standard ridicat al educației superioare în țară.

Alocarea bugetară pentru educație în România a rămas sub nivelul mediu european, ceea ce a generat preocupări în ceea ce privește sustenabilitatea și calitatea sistemului educațional. În ultimii ani, România a alocat aproximativ 3-4% din PIB pentru învățământ, în timp ce alte țări din Uniunea Europeană au alocat în medie între 4-7% din PIB pentru acest sector. În ciuda prevederilor legislative clare, conform cărora minim 6% din PIB trebuie alocat sistemului educațional [1], datele relevante pentru perioada 2016-2020 evidențiază faptul că procentul efectiv alocat educației în România a fost sub această valoare. De la 2,58% din PIB înregistrat în anul 2016, până la 3,16% în 2019, alocarea bugetară pentru educație a rămas sub nivelul indicat de Legea educației naționale, sugerând un decalaj semnificativ între prevederile legale și practica financiară reală. Acest contrast subliniază necesitatea unor măsuri urgente și coerente pentru a asigura respectarea prevederilor legale în ceea ce privește alocarea bugetară către sistemul educațional. Neconformitatea dintre prevederile legale și practica financiară are un impact negativ asupra dezvoltării și calității sistemului educațional, punând în pericol formarea și pregătirea adecvată a viitoarei forțe de muncă și compromițând potențialul de inovare și competitivitate al țării. Cu toate acestea învățământul universitar românesc reușește să performeze, fapt dovedit de Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, care în pofida tuturor șocurilor economice, aceasta reușește să exceleze sub toate aspectele academice, dovedind un exemplu de bune practici în gestionarea resurselor financiare.

În cadrul analizei bugetului Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava, pentru anul 2022, se conturează o imagine complexă asupra surselor de finanțare care susțin activitățile academice și de cercetare desfășurate în cadrul instituției. Diversele categorii de venituri reflectă atât susținerea financiară din surse publice, cât și o serie de resurse complementare, care contribuie în mod semnificativ la dezvoltarea și funcționarea universității. Analiza detaliată a structurii bugetare relevă faptul că, în anul 2022, Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava a obținut cea mai mare parte a veniturilor din Finanțarea de bază, cu o pondere semnificativă de 59,23% din totalul veniturilor, sursă de finanțare ce reprezintă un element esențial pentru asigurarea funcționării de bază a instituției, cuprinzând fondurile alocate de către autoritățile competente pentru acoperirea cheltuielilor curente și a celor operaționale [2].

În același timp, Universitatea a atras o parte semnificativă a resurselor sale din proiecte finanțate din fonduri nerambursabile, cu o pondere de 19,66% [2]. Această categorie de venituri evidențiază angajamentul instituției față de cercetare, inovare și dezvoltare, reflectând participarea activă a

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția II, 17 noiembrie 2023
Învățământul superior contabil: provocări și soluții
Teze

Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava în proiecte academice de anvergură și în parteneriate strategice la nivel național și internațional. De asemenea, analiza bugetului relevă importanța veniturilor încasate de la Ministerul Educației Naționale (M.E.N.) pentru finanțarea complementară, cu o pondere de 10,59%, și a veniturilor încasate de la M.E.N. pentru activitatea de cercetare, cu o pondere de 6,49% [2]. Aceste surse de finanțare suplimentare evidențiază sprijinul și recunoașterea acordate de către autoritățile naționale în promovarea excelenței academice și a cercetării de înaltă calitate la nivelul Universității.

În ansamblu, analiza detaliată a structurii veniturilor relevă angajamentul puternic al Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava în asigurarea unui mediu academic propice dezvoltării de înaltă calitate, a cercetării inovatoare și a excelenței în domeniul educației superioare. Aceste surse de finanțare multiple reflectă preocuparea instituției pentru diversificarea și sustenabilitatea financiară, contribuind astfel la consolidarea poziției sale ca unul dintre principalele piloni academici din regiune.

Dacă analizăm cheltuielilor plătite efectiv din bugetul instituției de învățământ superior, aferente anului universitar 2021/2022, se obține o perspectivă clară asupra modului în care instituția își administrează resursele financiare, evidențiind prioritățile și investițiile semnificative în diferite domenii ale activității sale. Cea mai semnificativă pondere a cheltuielilor o reprezintă Cheltuielile de personal, cu un procent de 58,64% [2], subliniind importanța acordată resursei umane și investiția în dezvoltarea și menținerea unui corp academic calificat și dedicat.

Această alocație majoră a fondurilor pentru personal evidențiază angajamentul Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava față de excelență academică și susținerea unei comunități academice puternice și bine pregătite. În același timp, plățile aferente Cheltuielilor cu bunuri și servicii reprezintă o altă componentă semnificativă, având o pondere de 14,99% [2], indicând investițiile necesare pentru asigurarea infrastructurii adecvate și a resurselor materiale esențiale pentru desfășurarea activităților academice și de cercetare în cadrul instituției. De asemenea, plățile efectuate pentru Proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile ocupă o pondere semnificativă de 12,98% [2], evidențiind angajamentul Universității în promovarea și susținerea cercetării de înaltă calitate și a inovării în diferite domenii academice. Cheltuielile cu bursele și facilitățile acordate studenților, în valoare de 7,33% [2], reflectă eforturile susținute ale Universității în sprijinirea accesului la educație și în promovarea performanței academice și a excelenței în rândul studenților săi.

Această analiză detaliată a cheltuielilor evidențiază abordarea echilibrată și strategică a Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava în utilizarea și gestionarea eficientă a resurselor financiare, subliniind angajamentul său continuu față de excelență academică, cercetare de înaltă calitate și dezvoltare durabilă în domeniul educației superioare.

Concluzii. După analiza finanțării învățământului superior în România, se observă o subfinanțare în raport cu procentul recomandat din PIB. Diversificarea surselor de finanțare, cum ar fi proiectele din fonduri externe nerambursabile, prezintă o oportunitate crucială pentru învățământul superior românesc. În ciuda provocărilor, angajamentul față de cercetare și excelență rămâne prioritar, remarcându-se necesitatea unei abordări integrate și politici coerente pentru asigurarea unei finanțări adecvate și promovarea calității și inovării în învățământul superior românesc.

Referințe bibliografice

1. Raport privind starea Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava, 2022, disponibil la: <https://usv.ro/informatii-publice/rapoarte-anuale/rapoarte-de-activitate/>
2. Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr.18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare